

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40507
Nom	Innovació docent i iniciació a la investigació educativa en l'especialitat d'educació física
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	15 - Innovació docent i iniciació a la investigació educativa espec. educ. física	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
GARCIA PUCHADES, WENCESLAO	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

La matèria “Innovació docent i iniciació a la investigació educativa en Educació Física” pretén introduir als i les estudiants en els aspectes fonamentals que caracteritzen la innovació educativa i oferir un panorama ampli de les principals tendències innovadores en l'Educació Física. L'anàlisi dels diferents enfoc innovadors, originats generalment com alternativa a plantejaments convencionals, per una part, permetrà emmarcar-los en els discursos subjacents i que donen sentit a cadascun d'ells i, per altra, emfatitzar la importància del treball col·laboratiu dels/les docents i la reflexió sobre la pròpia pràctica. Aquesta matèria ofereix, així mateix, una visió global de la investigació educativa en l'Educació Física mitjançant els principals paradigmes, models i dissenys d'investigació. Amb això, es pretén establir les bases epistemològiques i oferir les estratègies i formes concretes d'orientar la investigació educativa, de cara a facilitar la iniciació dels futurs professors/es en els processos de presa de decisions vinculats al disseny i desenvolupament d'investigacions en Educació Física. Finalment, la dimensió deontològica recull qüestions i dilemes ètics fonamentals per a les condicions i el procés d'investigació, especialment per tractar amb persones i grups humans.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Aquesta matèria no requereix coneixements previs. Tanmateix, resultaria convenient que els/les estudiants estigueren familiaritzats amb els continguts vinculats a la matèria Aprenentatge i ensenyament de l'Educació física.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge respectius. Per a la formació professional s'inclourà el coneixement de les respectives professions.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'alumnat.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure'n la capacitat per aprendre per si mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls que tinguen encomanats.
- Dominar estratègies i procediments d'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat, així com de l'avaluació dels processos d'ensenyament.

- Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.
- Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.
- Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.
- Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En finalitzar la matèria l'estudiantat ha de poder:

- a) Conèixer els components i dimensions del procés innovador.
- b) Conèixer les principals tendències innovadores en l'Educació Física.
- c) Identificar els discursos subjacents en els plantejaments convencionals i alternatius en l'ensenyament i aprenentatge de l'Educació Física, els problemes que es deriven i plantejar alternatives i solucions.
- d) Analitzar críticament l'exercici de la docència en educació física i de les bones pràctiques utilitzant indicadors de qualitat.
- e) Aplicar propostes docents innovadores en l'àmbit de l'Educació Física.
- f) Conèixer els principals paradigmes i models de recerca educativa en Educació Física.
- g) Comprendre els diferents dissenys d'investigació educativa en Educació Física i la importància de l'ètica en la investigació educativa.
- h) Aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació i avaluació educatives en Educació Física i ser capaç de dissenyar i desenvolupar projectes de recerca, innovació i avaluació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció, aproximació conceptual i nivells de canvi en l'ensenyament

- 1.1. Sobre el concepte d'Innovació educativa.
- 1.2. Innovar en l'Educació Física. Nivells de canvi en l'ensenyament.
- 1.3. Canvi i socialització professional.
- 1.4. Perspectives sobre el canvi.

2. El procés de la innovació curricular: dimensions, fases i agents

- 2.1. Dimensions del procés d'innovació.
- 2.2. Les fases del procés innovador.
- 2.3. Innovació i principals agents: desenvolupament professional del professorat i millora de l'aprenentatge de l'alumnat.

3. Enfocs curriculars innovadors en l'Educació Física i la seua relació amb els principals discursos en Educació Física. Models pedagògics i avaluació de propostes innovadores en Educació Física

- 3.1. Els discursos en Educació Física: el tècnic, el pràctic i el crític.
- 3.2. El curriculum ocult.
- 3.3. Principals enfocaments curriculars innovadors en Educació Física.
- 3.4. Avaluació i crítica de les propostes d'innovació en Educació Física.

4. Paradigmes d'investigació en Educació Física escolar

- 4.1. Introducció: investigació en Educació Física escolar.
- 4.2. Paradigmes d'investigació educativa: Aproximació conceptual i justificació.
- 4.3. Principals paradigmes d'investigació i la seua vinculació amb la investigació en Educació Física escolar.

5. Metodologia d'investigació educativa en Educació Física

- 5.1. Mètodes d'investigació.
- 5.2. El procés d'investigació.
- 5.3. Tipus de metodologies d'investigació.
- 5.4. Dissenys d'investigació.
- 5.5. Tècniques de recollida de dades.
- 5.6. Anàlisi de dades.
- 5.7. Criteris ètics i dades de validesa.

6. La redacció de l'informe d'investigació educativa

1. Títol i resum.
2. Introducció.
3. Mètode.
4. Resultats i discussions.
5. Conclusions.
6. Referències i annexes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	19,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Treball en grup	4,00	100
Altres activitats	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs en grup	14,00	0
Elaboració de treballs individuals	27,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	14,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	8,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia que es planteja per a aquesta assignatura és fonamentalment activa. S'utilitzarà en la seua majoria recursos docents que afavorisquen la implicació i participació de l'estudiantat en el seu propi procés d'aprenentatge mitjançant, entre altres estratègies metodològiques, la de formar grups de treball cooperatius, grups de discussió, aprenentatge basat en problemes, etc.

La assignatura s'estructura en diferents apartats:

a) Horari presencial

Classes d'aula

Classes teòriques-pràctiques en les que s'inclouen sessions d'introducció als diferents temes i de desenvolupament d'una part dels continguts impartits pel professor/a i sessions teòriques-pràctiques, de treball en grup, on els/les estudiants debatan i exposaran els treballs realitzats construint, desenvolupant i complementant els diversos temes. Es tindrà en compte i es potenciaran les anàlisis i la reflexió crítica de documents i lectures relacionades amb els diferents temes de la matèria. Per al desenvolupament d'aquest

apartat s'utilitzaran diferents tècniques de dinàmica de grups, materials curriculars i utilització de les noves tecnologies.

Classes d'aula-gimnàs

Classes pràctiques de contingut teòric-pràctic impartides pel professor/a que inclouen sessions d'introducció als diferents continguts de l'educació motriu i el seu tractament didàctic, així com, exposicions i aplicació de sessions pràctiques innovadores elaborades individualment i en grup, per part dels i les estudiants. S'aplicaran diferents tècniques participatives i dinàmiques de grup, simulació de pràctiques docents, així com d'utilització de materials didàctics i les TIC.

Activitats complementàries programades

Assistència a les activitats programades per la Unitat Docent de Didàctica de l'Educació Física.

b) Horari no presencial

L'horari de classe no presencial s'utilitzarà, per part de l'estudiantat, per a elaborar els treballs proposats en l'assignatura. La dinàmica de treball es realitzarà mitjançant la formulació de preguntes rellevants, recerca d'informació, anàlisi, elaboració i posterior comunicació. Així mateix, durant aquest horari no presencial, els/les estudiants, assistiran a les tutories convocades per part del professorat per a realitzar el seguiment dels/les estudiants, de forma més personalitzada

AVALUACIÓ

El model d'avaluació proposat per a l'assignatura és el d'avaluació continua i formativa i tindrà en compte en general: la superació de les activitats i treballs proposats, individuals i en grup, l'assistència a classe i la implicació de l'estudiantat dins i fora de l'aula.

Criteris d'avaluació:

1. En les activitats i treballs teòrics o teòric-pràctics presentats, individuals i en grup, es valorarà, entre altres aspectes: la coherència, la rellevància, les aportacions personals, la capacitat reflexiva i crítica, les innovacions i l'adequació de les fonts bibliogràfiques consultades.
2. En les exposicions, individuals o en grup, es valorarà, entre altres aspectes: la coherència, la rellevància, l'organització, la facilitat de comunicació, l'originalitat, els recursos didàctics utilitzats.
3. L'avaluació continua tindrà també en compte, el nivell de participació i implicació individual i en grup dels/les estudiants, tant dins de l'aula com en les activitats i tasques que es realitzen fora d'elles.
4. Per a seguir l'avaluació continua hi ha que assistir a un mínim del 80% de les sessions pràctiques previstes.
5. Els/les estudiants que no s'ajusten a la dinàmica establida per a l'avaluació continua tindran dues opcions en funció de la seua assistència a classe, i que passen per presentar-se a una prova escrita únicament, o combinar-ho amb el desenvolupament d'un treball teòric. El detall del sistema d'avaluació serà descrit en un document que es presentarà a l'inici de l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Devís, J. (1996). Educación física, deporte y currículum. Investigación y desarrollo curricular. Madrid: Visor.
- Devís, J. y Peiró, C. (1997). Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados (2ª ed.). Barcelona: Inde.
- Escartí, A., Pascual, C. y Gutiérrez, M. (2005). Responsabilidad personal y social a través de la educación física y el deporte. Barcelona: Graó.
- Fernández-Balboa, J.M. (1998). La ética de la investigación cualitativa en la educación física: teorías, rigor empírico y aspectos éticos en el proceso de investigación. Áskesis, 3, sección 2.
- Generelo, E., Zaragoza, J. y Julián, J.A (Coord.) (2005). La Educación Física en las aulas: Aprender a partir de un proyecto. Zaragoza: Ed. Gobierno de Aragón. Departamento de Educación, Cultura y Deporte
- Generelo, E., Julián, J.A y Zaragoza, J. (Coord.) (2009). Tres vueltas al patio. La carrera de larga duración en la escuela. Barcelona: INDE.
- Guba, E.G. y Lincoln, Y. (1981). Effective Evaluation. San Francisco: Jossey Bass
- Kirk, D., Macdonald, D. y OSullivan, M. (2006). The Handbook of Physical Education. London: Sage Publications.
- López Pastor, V.M. (coord.) (2006). La Evaluación en Educación Física: revisión de los modelos tradicionales y planteamiento de una alternativa: la evaluación formativa y compartida. Buenos Aires: Ed. Miño y Dávila
- López Pastor, V.M. y Gea González, J.M. (2010). Innovación, discurso y racionalidad en educación física. Revisión y prospectiva. Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte, vol. 10 (38) pp. 245-270. <http://cdeporte.rediris.es/revista/revista38/artinnovacion154.htm>
- Lorente Catalán, E., & Martos García, D. (2018). Educación física y pedagogía crítica: propuestas para la transformación personal y social. Educación física y pedagogía crítica, 1-350.
- Peiró, C. y Devís, J. (1994). Innovación en educación física y salud: el estudio de un caso en investigación colaborativa. En J.I. Barbero González (coord.) Investigación alternativa en educación física, II Encuentro Unisport de Sociología del Deporte, pp. 249-270. Málaga: Unisport
- Peiró, C. y Devís, J. (1995). Health-Based Physical Education in Spain: The Conception, Implementation and Evaluation of an Innovation. European Physical Education Review, 1(1), 37-54.
- Popkewitz, T.S. (1988). Paradigma e ideología en la investigación educativa. Madrid: Mondadori.
- Sicilia, A. y Fernández-Balboa, J.M. (2004). La otra cara de la investigación. Reflexiones desde la educación física. Barcelona: Inde
- Soca-rel (2021). Educación Física como herramienta de transformación social. Pretextos críticos. Barcelona: Inde.
- Sparkes, A.C. (1992a). Research in Physical Education and Sport. Exploring Alternative Visions, pp.9-60. London: The Falmer Press

- Sparkes, A.C. (1992b). Breve introducción a los paradigmas de investigación alternativos en educación física. *Perspectivas de la Actividad Física y el Deporte*, 11, 29-33.
- Fraile, A., Ruiz, J.V., Velázquez, C. y López, V.M. (2009). La resolución de los conflictos en y a través de la educación física. Barcelona: Graó
- Fraile, A. et al (2004). *Actividad física y salud en Secundaria*. Valladolid: Junta de Castilla y León.
- Méndez, A. (2011) *Modelos actuales de iniciación deportiva: unidades didácticas sobre juegos y deportes de cancha dividida*. Sevilla: Wanceulen Editorial Deportiva

Complementàries

- Carbonell Sebarroja, J. (2008). *Una educación para mañana*. Barcelona: Octaedro
- Devís, J. (1993). Introducción crítica a la investigación positivista en la enseñanza de la educación física. En J.I. Barbero González (coord.) *II Encuentro sobre sociología deportiva. Investigación alternativa en educación física*, pp. 31-72. Málaga: Unisport, Junta de Andalucía
- Fraile, A. et al (2004). *Actividad física y salud en Secundaria*. Valladolid: Junta de Castilla y León
- Peiró, C., Hurtado, I. e Izquierdo, M. (2005). *Un salto hacia la salud. Actividades y propuestas educativas con combas*. Barcelona: Inde
- Pérez Brunicardi, D., López Pastor, V.M. e Iglesias Sanz, P. (2004) *La Atención a la Diversidad en Educación Física*. Sevilla: Ed. Wanceulen
- Velázquez Callado, C. y Fernández, I. (2002). *Educación Física para la paz, la convivencia y la integración*. Valladolid: Ed. La Peonza